

SZAKOSZTÁLYI ÜGYEK.

A növényteni szakosztálynak 1902.
április 9-iki ülése.

Elnök: Klein Gyula; jegyző: Schilberszky Károly.

1. Gabnay Ferencz »A fák gyűrűzésének követelményeiről« tartott előadást. Máramarosban, a galicziai határ mentében levő rengeteg bükkösök fája egészen értékelen, mert a döntés és szállítás költségeit sem fedezi alacsony ára. A bükkösök tehát fenyevekké volnának átalakítandók. E célból évenként néhány száz holdnyi területen gyűrűzték a fákat, úgy hogy az illető fák legkésőbbben négy év alatt tövükön elhaltak. Ha tehát azt akarjuk, hogy a fa ne sarjadzhasson többé, a gyűrűzést úgy kell végezni, hogy csak a cambiumot szabad átmetszeni, a szíjcsot nem; ekkor a nedv fölfelé áramlik a koronába és nem duzzasztja meg a járulékos rügyeket és ezek nem hajtanak ki; lassanként a tartalék tápláló anyagok fogyával, maga a fa is elhal.

Mágócsy-Dietz Sándor erre vonatkozólag egy erdei fenyő törzsének mókusrágás okozta kéregsérülését mutatta be, mely valóságos gyűrűzésnek felel meg; ez esetben a körülrágott rész fölött nem történt másodlagos vastagodás, a gyűrűzés alatt azonban megvastagodott.

2. Hollós László-nak »Adatok a Kaukázus gombáinak ismeretéhez« című dolgozatát Mágócsy-Dietz Sándor terjesztette elő. E dolgozat a Déchy Mór 6-ik kaukázusi tanulmányútja alkalmával gyűjtött gombák névsorát tartalmazza. A 164 gombafaj között egy új faj és egy új alak van, úgymint: *Trichia ovalispora* Holl. és *Marsonia Veratri* Ell. et *Ev. forma Veratri albi* Bäumler. Az elősorolt gombák jó része (43 faj) a kalapos gombákhoz és (36 faj) a tapló-gombákhoz tartozik. Érdekes a Chili- és

Surinamból ismeretes *Stereum luteo-badium* Fr. gombafaj, mely a Kaukázusban, de hazánkban is több helyen tenyészik.

3. Mágócsy-Dietz Sándor a) bemutatja és ismerteti a budapesti kir. m. tud.-egyetemi növényteni intézet *fasciatio-gyűjteményét*. Az elszalagosodás (*fasciatio*) nevezetű teratologiai jelenségnek körülményeiről és egyik-másik élettani okáról szólna, a bemutatott gyűjtemény nevezetesebb példáit magyarázatokkal kíséri. Több olyan is van, melyről az idevágó irodalomban nincsen említés.

b) Bemutatja és ismerteti Barbosa Rodrigue z »*Palmae novae paraguayenses*« című munkáját, melyben Assuncionban élő hazánkfa, Anisits Dániel egyetemi tanártól a brazilai Matto-grosson és Paraguayban gyűjtött pálmafajok leírását és képeit közli; ezek között több új is van, melyek részben Anisits-ról vannak elnevezve (*Bactris Anisitsii* Barb. Rodr. *Diplothenium Anisitsii* Barb. Rodr., *Scheela Anisitsiana* Barb. Rodr.).

c) Bemutatja egy hazai gyógyszerésznek a szabadalmát, mely szerint képeket és különösen szárított és fertőtlenített *herbáriumi növényeket úgy borít be állátszó celluloid-lemezzel*, hogy a ragasztás következtében a látást zavaró levegőhólyagok elmaradnak.

4. Scherffel Aladár »Néhány adat Magyarhon virágtalan növényzetünk ismeretéhez« című dolgozatát Klein Gyula terjesztette elő. A Chytridinae, Ancylistinae, Pseudosporae, Gymnococceae, Myxomycetes csoportokbeli fajokon kívül elősorolja a Vampyrella-féléket és néhány érdekesebb moszatot meg gombát, melyeket leginkább Igló körül észlelt.

5. Schilberszky Károly »Újabb adatok a monilia-betegség ismeretéhez« című előadásában utóbbi vizsgálódásairól és tapasztalatairól számol be, melyek alap-

ján mindinkább arra a meggyőződésre jut, hogy a *Monilia fructigena* Pers. és a *M. cinerea* Bonord. nem tekinthetők eltérő fajoknak; a közöttük levő esekély morfológiai különbség, valamint az eltérő gazdanövényekkel szemben tanúsított bizonyos fokú önálló biológiai viselkedés alkalmazkodásra vezethető vissza és csak alakí (forma) megkülönböztetésre jogosít. Különösen jellemző e kétféle gomba conidiumainak a mértékbeli változékonysága, a mit mesterséges tenyésztések folyamán módosítani lehet, bizonyosságul annak, hogy a tápláló anyag minősége is szabályozza e viszonyokat. Helyteleníti Schröter és Woronin eljárását, a kik e gombát a *Sclerotinia*-génuszba helyezték, holott a fő kritérium: a tömlőspórás ivadék egyáltalában ismeretlen. Végül említi, hogy a tavalyi conidiumok fertőznek, de a két vagy több év óta többféleképpen eltett conidiumokkal nem sikerült sem a virágok, sem a gyümölcsök fertőzése. Praeventív védekezés nincsen és erre addig nem is lehet gondolni, míg a gomba másik ivadékát és ennek biológiai viselkedését meg nem ismerjük.

A növényteni szakosztálynak 1902. május 14-iki ülése.

Elnök: Staub Mór; jegyző: Schilberszky Károly.

1. Kümmerle Jenő »Adatok az Ernyővirágzatúak anatomijához« czímen tartott előadást. E növények bébeli edénynyalábainak tanulmányozására a *Ferula Sadleriana* Ledeb., *F. Heuffelii* Griseb., *F. Asajoida* L., *Magydarics panacifolia* (Vahl.) Lge és *Oenanthe silaifolia* M. B. fajok szolgálták, melyek közül főképpen a *Magydaris panacifolia* gyökerében és szárában tapasztalható viszonyokat ismertette. Az említett növények bébeli edénynyalábjai a rendes esetektől eltérőleg körülvezett (concentrikus) szerkezetűek; a szárnak gyökérfölötti első csomójában keletkeznek, honnét a bélszövetben párvonalasan haladnak végig és csak az egyes csomókban anasztomálnak a kerületi nyalábrendszerrel. Kialakulásra nézve a bélnek már állandósult, utólagos cambium nyalábjából származnak és a szárnak kerületi nyalábrendszerén jóval később jelennek meg.

2. Varga Oszkár »Új módszerek az alkalmazott mikroszkópia köréből« czímen két új vizsgálati módszert ismert.

a) Az anyarozsznak a lisztben való kimutatására a Hoffmann-féle chemiai módszer a legtokéletesebb és legerjedtebb ugyan, de az előadó szerint megbízhatatlan, mert egyedül a mikroszkóppal lehet az anyarozsot a lisztben biztosan kimutatni. Varga a mikroszkópi vizsgálatot azzal könnyíti meg, hogy a lisztnek az anyarozshoz hasonló alkotórészeit megsemmisíti. E célból a lisztet először étérrel szírtalanítja, ezután több mikroszkópi készítményt csinál, melyeket kevés hígított kálikúggal kevervén, Bunsen-égőn addig hevít, míg a homályos készítmények egészen átlátszókká nem válnak. Ekkor az anyagot a fedőlemez alatt ecetsavas vízzel kimossa. Az ilyen készítményekben az anyarozstörmelékeket a lisztnek még megmaradt alkotórészei között könnyen föl lehet ismerni.

b) Az olajpogácsákat Varga a mikroszkópi vizsgálat céljából fémmozsrában addig töri, míg apró alkotórészek szét nem esnek. Ezt az anyagot különféle nyílású rostákkal szétzedi és az összes rostákon átesett alkotórészeket egyenként nagyítóval vagy mikroszkóppal vizsgálja.

3. Hollós László-nak »A földalatti gombák keresése« című dolgozatát Magócsy-Dietz Sándor terjesztette elő. Hollós leírja, hogy milyen helyeket kedvelnek ezek a gombák és hogyan lehet a siker reményével keresni. A földalatti gombák hazánkban a hegyvidéknek leginkább mészkavicsos bükköiseiben és fenyveserdeiben, a sík vidéknek pedig homokos tölgyeseiben tenyésznek. Többnyire a ritkás, nem sűrű idős erdőkben, 1—2 néha 10 cm mélyen a fák gyökerei mentén vagy a korhadó levéltörmelék alatt található. Több fajra az özkaparás, disznótúrás, kutya, mókus, hangya, légy is rávezet; némelyek a földet fölrepszitk és így árulják el ottlétüket, sőt egyesek a föld színéből ki is emelkednek.

4. Horváth Géza »A magyar faunaterület határai« című előadása kapcsán f. évi május 2-ikán az állattani szakosztály ülésén azt az indítványt tette: kéressék fel a növényteni szakosztály, hogy Magyarország flórájába Dalmácia, Bosz-

nia és Herzegovina növényei is fölvétesenek. Az állattani szakosztály az indítványt elfogadta és elhatározta, hogy a növénytani szakosztály figyelmét Horváth Géza erre vonatkozó értekezésére főlhívja.

Fialowski Lajos, Thaisz Lajos, Csiki Ernő, Staub Mór és Mágócsy-Dietz Sándor szólott a tárgyhöz; általános meggyőződés és tapasztalat az, hogy hazánk területének számos vidékén még sok a tenni való botanikai szempontból; ezért nem időszzerű tudományos törekvéseink területét még inkább nagyobbítani. — A szakosztály határozata szerint a növényzeti viszonyok összefoglaló munkálatait csakis a mai politikailag határolt Magyarország, illetőleg Szt. István koronája alá tartozó ország és kapcsolt részeinek területére kívánja vonatkoztatni.

A növénytani szakosztálynak 1902. május 17—19-iki napjain rendezett kecskeméti botanikai kirándulása.

A növénytani szakosztálynak 1902. október 8-iki ülése.

Elnök: Klein Gyula; jegyző: Schilberszky Károly.

1. Klein Gyula elnök üdvözölve a szünet után összegyűlő tagokat, öröndetesen jelenti, hogy a »Növénytani Közlemények« második füzeté változatos tartalommal megjelent, valamint hogy e folyóirat előfizetőinek száma a 200-at meghaladta.

2. Bernátsky Jenő »*Crypsis alopecuroides* × *schoenoides*« czimen ismertette a *C. alopecuroides* és *C. schoenoides* fajokat, ez alapon azután szólott a czimben megjelölt és természetben bemutatott keverékfaj alakbeli tulajdonságairól. Mind a háromféle növény tenyészeti viszonyait Kún-Szent-Miklóson figyelte meg.

3. Gabnay Ferencz »*A növény-és állatvilág határterülete*« című előadásában fejtegette az okokat, melyek miatt a két biológiai világ között éles határokat szabni lehetetlen, mivel a látszólagos különbségek mind az állatok, mind a növények körében egyaránt kimutathatók. Nin-

csen egyetlen olyan döntő különbség sem, a melyre az elkülönítést alapítani lehetne.

4. Scherffel Aladár »*Phyllosiphon Arisari*« czimen bemutatta és morfológiája, valamint életviszonyai tekintetben ismertette ezt az érdekes élősködő moszatot, melyet algiri útjában figyelt meg.

5. Györffy István »*Magyar növénynevek*« című dolgozatát Fialowski Lajos terjesztette elő. A mintegy 200 növénynévre terjedő gyűjtemény a szerző részéről kellő kritikával ellenőriztetvén, eme följegyzéseket a közlésre méltóknak tartja.

Mágócsy-Dietz Sándor örömmel fogadja az előterjesztést, mivel látja, hogy a magyar növénynevekre vonatkozó szókincsünk mindegyre öröndetesen szaporodik. Ez alkalomból megemlíti, hogy Diószegi és Fazekas neveihez fűződő nagyon sok — eddig gyártottnak vélt — növénynév csakugyan a nép nyelvéből való, miértis figyelmeztet arra, hogy a Tájosztár és újabb népies gyűjtesek a nyelvészeket óvatossabb kritikára intik. Hazslinszky Frigyes bold. szakársunk szóbeli közléseiből tudomása van arról, hogy Diószegi összeköttetései révén hazánk legnagyobb részéről kapott növényeket magyar megnevezésekkel, úgy hogy e gyűjtesei és utazásai folyamán temérdek magyar növénynevet sikerült megállapítania. Többi között szorgalmasan bejárta az országos vásárokat is, a hol szintén tudakolta a nép nyelvében élő növényneveket.

6. Hollós László »*Potoromyces loculatus* Müll. in herb.« című dolgozatát Mágócsy-Dietz Sándor terjesztette elő, melyben Hollós a még eddig le nem irt ausztráliai gombát (*Gasteromyces*), mint új genusz képviselőjét ismertette.

7. Schilberszky Károly szakosztályi jegyző jelenti, hogy a legközelebb elmúlt tavasszal, május 17, 18. és 19. napjain a szakosztálynak 16 tagja Paszlavszky József főtitkárral a Kecskemét határához tartozó Bugacz-pusztára botanikai tanulmányi kirándulást tett, melynek eredményéről a résztvevő tagok közös munkálkodása alapján szakszerű összeállítás készül. E közlemény a szakosztály egyik közelebbi ülésén előterjesztésre kerül.